

CENEI

Sediul consiliului local: Cenei nr. 133, telefon: 0256/366101, fax: 0256/366416;

Coordonate geografice:

45°42'55" lat. N;

20°54'02" long. E;

Repere istorice:

-1250 - prima atestare documentară a Ceneiului, sub numele de **Chunej**;

-1332 - 1337 - dijele papale consemnează posesiunea **Cheney**;

-1696 - lângă Cenei are loc o bătălie între armata otomană și cea a habsburgilor;

-1720 - locuitorii sunt români și sârbi, așezați cam în același timp;

-1776 - este construită școala din Cenei;

-1801-1820 - au loc colonizări cu populație croată prin strădania familiei **Vuchetici**, fiind întemeiat astfel satul **Ceneiul Croat**;

-localitatea mixtă româno-sârbă de până atunci Cenei devine Ceneiul sârbesc;

-1848 - sunt colonizate familii de germani;

-31 mai 1877 - s-a născut la Cenei pictorul **Stefan Jäger** (d.16.03.1962);

-1902-1904 - groful croat **Uzbasich (Juzbasich)** ridică un conac în Cenei, azi al familiei Gioca Maletici;

-1919 - se stabilește în Cenei, ca învățător, **Dușan Vasiljev**, renumit poet sârb;

-1920 - s-au unificat primăriile croată și sârbă, localitatea numindu-se acum Cenei;

-1924 - Ceneiul, ajuns în componența Regatului sârbilor, croaților și slovenilor, trece definitiv în componența României Mari;

-1936 - Ceneiul avea 645 de case, școală primară, școală confesională sârbă, societate a agricultorilor, moară, fabrică de cărămidă, bancă, oficiu poștal;

-10 mai 1944 - se naște la Bobda **Tiberiu Ciurciu**, membru al lotului național de automobilism (1984-1988), vicecampion național între anii 1985-1987;

-5 februarie 1945 - se naște la Bobda **Gheorghe Jurma**, prozator, poet, critic și istoric literar;

-15 septembrie 1947 - se naște la Bobda scriitorul **Ioan Ardeleanu** (d.6.10.2007);

-16 aprilie 1949 - se naște **Cornel Bălaș**, doctor în matematici aplicate, cercetător la Institutul de Mecanica Solidelor, Academia Română.

-1950 - satul Bobda aparține de comuna Cenei;

-7 iunie 1955 - se naște la Cenei **Aida Voștinaru**, jurnalist la Radio Timișoara;

-21 septembrie 1957 - se naște la Cenei **Oc-tavia Nedelcu**, prof. univ. dr., filolog;

-2002 - comuna Cenei avea 2 754 de locui-

tori;

-2007- apare „**Cronica Ceneiului**” (redactori **Virginia Szabo, Radoslav Popov**);

-2010 - este realizat un parc de joacă pentru copii din fonduri locale;

-este realizat un teren sintetic de sport multifuncțional;

-2012 - biblioteca comunală avea 7500 de volume și circa 500 de cititori constanți;

-2013 - a fost asfaltată Strada Sârbească (1,5 kilometri);

-în curtea școlii din Cenei a fost realizat un teren de handbal acoperit cu bitum;

2014 - este reabilitat căminul cultural din Bobda;

Populația stabilă la 1 ianuarie 2012 - total

= 2 670 persoane, din care:

- masculin = 1 319 persoane

- feminin = 1 351 persoane

Numărul locuințelor la 1 ianuarie 2013 = 1114

Sate componente: Cenei și Bobda (1266, Popht);

Instituții școlare: Școală gimnazială: Cenei; Școală primară: Bobda; Grădinițe: Cenei și Bobda;

Instituții sanitare: Cabinete medicale: Cenei (trei) și Bobda; Farmacii umane: Cenei (două); Cabinet sanitar-veterinar: Cenei;

Instituții culturale: Cămine culturale: Cenei și Bobda; Bibliotecă: Cenei (1962);

Baze sportive: Terenuri de fotbal: Cenei și Bobda;

Biserici: Ortodoxe române: Cenei (1997) și Bobda (1864); Ortodoxă sârbă: Cenei (sec. al XVIII-lea); Romano-catolice: Cenei (1896) și Bobda, Penticostale: Cenei și Bobda;

Baptiste: Cenei (2006) și Bobda;

Ruga și alte manifestări cultural-religioase: Hramul bisericii sârbe: Cenei (26 iulie); Hramul bisericii române: Bobda (Rusalii) și Cenei (15 august - Sfânta Maria Mare);

Kirchweih, Cenei (prima duminică din luna septembrie); „Zilele Dusan Vasiljev”;

Cetățeni de onoare: Marianne Christina Paola Herbold, Hans Robert Herbold, Agnes Unipan, Spasoie Grahovati.

CENEI

ȘTEFAN JÄGER

S-a născut la 31 mai 1877 la Cenei. Supranumit și „pictorul șvab”, Jäger este cunoscut pentru picturile sale care descriu istoria, viața, tradițiile germanilor din Banat. Ștefan Jä-ger (foto, jos) a fost fiul bărbierului Franz Jäger (foto, sus) și al Magdalenei Schuller (foto, mijloc) din Cenei. La vârsta de 12 ani, în anul 1889, a fost dat la școala privată pentru băieți „Franz Wiesznern” din Timișoara. Liceul îl face la Seghedin (1893-1895), unde și-a descoperit pasiunea pentru pictură.

La vârsta de 18 ani studiază la o școală de artă din Budapesta și este influențat de pictori faimoși ai vremii, ca Ede Balló sau Bertalan Székely. După moartea tatălui (1910), Ștefan Jäger găsește o slujbă de tutor la o familie bogată din Budapesta. Primele picturi i-au fost cerute de galeria privată „Almásy” din Budapesta. Primește diferite comenzi și altare în orașele Arad,

Jazowa etc.

La începutul secolului XX, Jäger era deja bine cunoscut. În 1906 pictează prima sa mare lucrare, „Colonizarea șvabilor” („Die Einwanderung der Schwaben”), coman-

Faimoasa lucrare a lui Ștefan Jäger: „Die Einwanderung der Schwaben ins Banat” - „Emigrarea șvabilor în Banat”.

dată de satul bănățean Cărpiniș (Gertjanosch). Șvabii de aici au strâns bani prin chemă pentru plata lucrării. Pentru această pictură, Jäger întreprinde o călătorie în Germania, unde vizitează numeroase localități, printre care Ulm, Stuttgart și Nürnberg, pentru a observa obiceiurile și costumele populare ale strămoșilor șvabi.

După terminarea studiilor, Jäger călătorește în Germania, Austria și Italia. În 1910 se stabilește definitiv la Jimbolia (Hatzfeld), localitate importantă a șvabilor bănățeni. Va petrece tot restul vieții aici, cu excepția perioadei 1914 -1918 când luptă pe frontul din Dalmația. După război, se întoarce la Jimbolia. Prin arta sa devine faimos în tot Banatul, fiind numit „pictorul șvab”. Ștefan Jäger trece la cele veșnice la 16 martie 1962. Este înmormântat la Jimbolia, lângă mama sa Magdalena, decedată în anul 1927. Nu a fost niciodată căsătorit și nu a avut urmași. În prezent, există la Jimbolia un muzeu dedicat „pictorului șvab”. Lucrările sale reflectă infinita bogăție a vieții bănățenilor: sărbători, tradiții, case și grădini, scene de muncă. Pictură și sărbătoarea Kirchweih-ului, în toate detaliile acesteia, iar peisajele sale arată, spun criticii, „o cunoaștere profundă a naturii și a ritmului celor patru anotimpuri”.

IOAN ARDELEANU

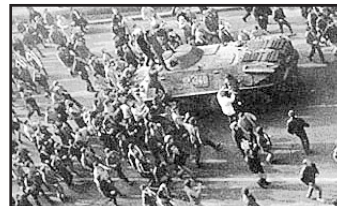
Poetul și eseistul **Ioan Ardeleanu** s-a născut la 15 septembrie 1947, la Bobda. Urmează liceul la Timișoara, apoi Facultatea de Filologie la Universitatea de Vest (1972). A fost profesor la Lugoj între 1972-1990, manager între anii 1990-2004; redactor-șef al revistei „Banatul” (2004-2007). Colaborează la revistele „Orizont”, „Poezia”, „Ulysse”, „Limba și literatura română”, „Forum studentesc”, „Reflex”, „Cuvintele românești”, „Cafeneaua literară” etc. A publicat volumele: „Cunoașterea umbrei, poeme”, 2002; „Cenzură, poeme”, 2002; „Cuvintele scribului”, poeme, 2002; „Palia de la Orăștie”. „Orizont cultural și realitate lingvistică”, 2003; „Linia zilei”, poeme, 2003; „Afloriment”, poeme, 2005; „Grădina lui Akademos”, 2006; „Purpură”, poeme, 2007; „Cuvintele scribului și alte poeme”, Antologie, aparat critic și cuvânt înainte de Lucian Alexiu, postfață de Grațiela Benga, 2007. Este menționat în „Dicționarul bibliografic”, de Paul Eugen Banciu și Aquilina Birăescu, 2007. Trece la cele veșnice la 6.10.2007.

CENEI

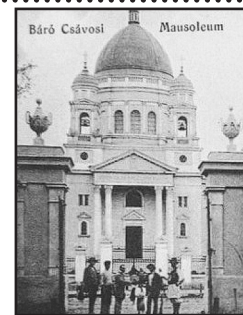
ÎMPUȘCAT ÎN DECEMBRIE 1989

Luca Ștefan s-a născut în 24 august 1959 la Cenei. În 17 decembrie 1989 a fost împușcat în brațul drept și în torace. Povestește Luca Ștefan: „Duminică după masă, în 17 decembrie, împreună cu nevasta, am ieșit pe Calea Girocului. Pe stradă era multă lume. În intersecția dintre Calea Girocului și Ștefan Plăvăț (acum Liviu Rebreanu) erau vreo 6-7 tramvaie blocate. Un tractor cu roțile dezumflate și cu pari în remorcă bloca jumătate din șoseaua care vine dinspre Spitalul Județean. Vizavi de poșta din Calea Girocului erau patru tancuri abandonate, cu butoaiile de motorină sparte. Pe jos era plin de moto-rină.” Luca Ștefan străbate strada Ștefan Stâncă, aude dinspre tancurile aflate acolo gloanțele cum loveau stâlpii și blocurile. Pe strada Ștefan Plăvăț, dintr-un camion de armată, au sărit soldați care au luat poziție de tragere pe burtă. Soția o ia înainte. E prima rănită. Ștefan simte o cădură puternică și o durere imensă. Fusese împușcat, străpuns de două gloanțe. A fost două zile în comă la Spitalul Județean Timișoara. A scăpat cu viață.....

MAUSOLEUL

În anul 1889, **Gyula Csávossy**, avocat și mare latifundiar, termină la Bobda construcția unui conac cu 42 de camere, cu acareturi și parcuri. Mausoleul familiei e finalizat în anul 1908, în apropierea conacului, care nu mai există. A rezistat doar mausoleul în care a fost înmormântată în 1.01. 1911 **Josephina von Spiegelfeld**, soția baronului Gyula Csávossy de Csávos și Bobda. Acesta din urmă trece la cele veșnice la 10.09.1911 fiind depus tot în mausoleu. Fiii celor doi, József și Endre, părăsesc România în anul 1925 și se stabilesc în Canada. Donat de baron în anul 1909 comunității romano-catolice din Bobda, mausoleul a intra după Revoluția din 1989 în proprietatea Episcopatului Romano-Catolic din Timișoara.

DIN CENEI ÎN CAPITALĂ

Octavia Nedelcu s-a născut la 21.09. 1957 la Cenei. A urmat liceul la Jimbolia, Facultatea de Limbi și Literaturi străine, Universitatea din București (secția sârbo-croată-franceză). Doctor în Filologie sud-slavă și lingvistică. Redactor la editura Kriterion, prof. la Facultatea de Limbi și Literaturi străine, Catedra de Limbi și Literaturi slave, Secția de Filologie sârbă și croată, Membră a Asociației Slaviștilor din România. A publicat numeroase articole de specialitate, este autoare de programe școlare, a tradus în limba română o seamă de cărți din literatura sârbă. Este autoarea volumelor „**Tradiție și inovație în opera lui Miloš Crnjanski**”, monografie literară; „**Dušan Vasiljev Izabrane pesme**” (prefață, îngrijire, selecție); „**Mihai Eminescu. Opere alese**” (ediție bilingvă); îngrijire, selecție, „**Istoria literaturii sârbe vechi**”; „**Ghid de conversație româno-sârb**”, „**Ipostaze (post)moderniste în literaturile sârbă și croată, studii literare**” etc. Traduceri: **Sveta Lukić, Flori de apă**; roman, **Pavao Pavličić, Clarobscur**, roman, **Miloš Crnjanski, Migrații**, roman, **Nu e zână mai frumoasă, traducere, îngrijire, selecție**, etc. Membră a USR, filiala Timișoara.

IZVORUL DIN ALTAR

Pe la mijlocul secolului al XV-lea, în zona așezării Cenei era un codru întins, iar în mijlocul acestuia se găsea un izvor tămăduitor. Spre a aminti minunile făcute de apa acestuia, niște călugări au zidit o bisericuță botezată **Mănăstire**. Au făcut-o în așa fel încât izvorul să fie cuprins în altar. În perioada interbelică (sec. XX) veneau credincioșii de departe să se tămăduiască, spălându-și părțile bolnave ale trupului cu apa izvorului și rugându-se zile și nopți. Povestesc oamenii că dovada puterii izvorului din altar erau cărjele schilozilor care s-au vindecat, păstrate în podul bisericuței Mănăstire, aflată în cimitirul localității Cenei.

